

HUR PÅVERKAS CITYHANDELN AV BEGRÄNSAD TILLGÄNGLIGHET MED BIL?

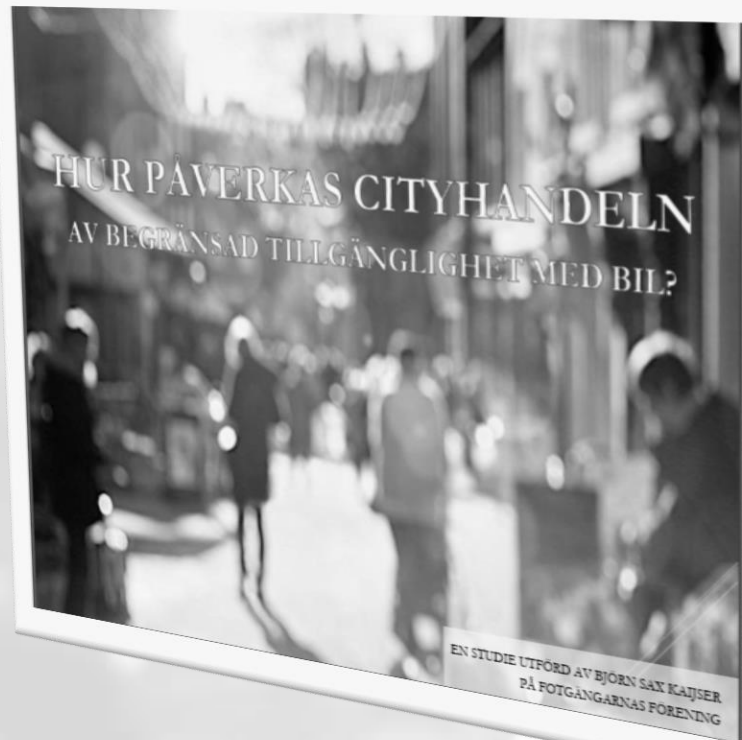

SWECO

bjorn.saxkajser@sweco.se
070-9625934

Stolt medlem i Svenska Cykelstäder

FÖRORD

Syftet med detta projekt har varit att undersöka hur cityhandeln påverkas av begränsad tillgänglighet med bil. Forskningen har genomförts på uppdrag av Trafikverket genom deras projektmyndighet för stadsplanering.

Arbetet har genomförts av FOT - Fotgängarnas Förening - som är en nationell organisation som företräder fotgängarnas intressen och behov.

Björn Sax Käjser har varit projektledare och studieteamet vill rikta ett stort tack till de som har deltagit i intervjuerna och experimenteringen.

Stockholm, januari 2020
Björn Sax Käjser

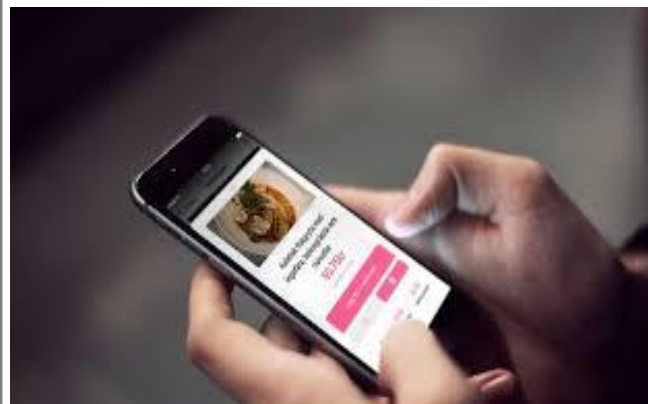

FOTGÅNGARNAS FÖRENING - FOT
www.fot.se

Slutrapporten finns att läsa på följande länk:

[www.fot.sehttps://www.fot.se/wp-content/uploads/2020/01/Hur-påverkas-cityhandeln-av-begransad-tillganglighet-med-bil.pdf](https://www.fot.se/wp-content/uploads/2020/01/Hur-påverkas-cityhandeln-av-begransad-tillganglighet-med-bil.pdf)

BAKGRUND

På många håll i Sverige sker en omvandling av stadskärnor till mer gångvänliga miljöer. När tillgängligheten med bil begränsas förändras även förutsättningarna för handeln.

Frågan är hur.

BAKGRUND

En vanliga uppfattning är att cityhandeln påverkas **negativt** och att externhandeln indirekt förstärks när biltrafiken begränsas i våra stadskärnor.

BAKGRUND

Andra menar att cityhandeln tvärtom **gynnas** eftersom det ger förutsättningar för en mer attraktiv stadsmiljö med fler platser där människor vill mötas och vara på.

MÅL OCH SYFTE

Klarlägga kunskapsläget genom en litteraturstudie
och samtal med experter

- Vad visar forskningen och vad finns skrivet inom området?
- Vilka erfarenheter och kunskaper finns att hämta från andra städer?
 - Vad säger experter och nyckelaktörer i Sverige?

MÅLGRUPP

Planerare och beslutsfattare

- Stöd i det dagliga arbetet

Forskare, konsulter och experter

- Uppslag och inspiration för ytterligare forskning

Massmedia och opinionsbildare

- Underlag för opinionsbildning och nyheter

AKTIVITETER

Intervjuer med nyckelaktörer

- Samtal med planerare, politiker och näringslivet
- Öka kunskapen om hur dessa personer ser på projektets frågeställning

AKTIVITETER

Litteraturstudie

- Kartlägga vad som finns skrivet inom området
- Hämta kunskap från platser som har genomgått stora stadsomvandlingsprojekt

AKTIVITETER

Expertseminarium

- Diskutera resultatet från litteraturstudien
- Fånga upp vad experterna har för uppfattning i frågan

HANDELN GENOM HISTORIEN

- FRÅN TORGMARKNAD TILL VARUHUS

Urban Sprawl

FRAMVÄXTEN AV STORHANDEL

- MASSBILISM OCH EXTERNA KÖPCENTRUM

HANDELN GENOM HISTORIEN

- RENÄSSANSA **HANDELN I MODERN TID**

- E-HANDEL OCH GLOBALISERING

HANDELN I FRAMTIDEN - RENÄSSANS FÖR STADSKÄRNAN?

SLUTSATSER FRÅN STUDIEN

- Vilken betydelse har bilen för cityhandeln?

Stadskärnor med begränsad biltrafik attraherar fler fotgängare

– vilket innebär fler kunder och ett bättre underlag för handel och restaurangverksamhet

- En kartläggning av 105 europeiska städer visar att andelen gående är klart störst i städer som har infört begränsningar för biltrafiken. Kartläggningen visar även att andelen gående är större i bilfria områden jämfört med referensområden. Kartläggningen visar dessutom att de bilfria områdena har en högre ekonomisk tillväxt än övriga områden. Endast två gågatuområden i undersökningen har en lägre omsättning än referensområdena.
- Studier från Tyskland och Österrike visar att gångflödena ökar kraftigt i områden som omvandlas till gångartsområden. I genomsnitt ökar gångflödena med 40 % till 50 %. På närliggande referensgator är ökningen mindre än 5 %. Studierna visar även att handeln ökar kraftigt som en följd av de ökade gångflödena. Det gäller särskilt inom detaljhandeln och restaurangbranschen där ökningen är nästan 100 %.
 - I centrala London har andelen gående och cyklister fördubblats efter införandet av bilfria områden. Det har även inneburit att vistelsetiden på gatorna har fyrdubblats. Besökarna uppehåller sig längre tid på gatan. Som ett resultat av omvandlingen har handelns omsättning ökat med mer än en tredjedel.

En undersökning riktad till handlarna i området visar att de tenderar att överskatta bilens betydelse för verksamheten. Handlarna uppskattar att 60 % av deras kunder kommer med bil till affären. Den faktiska siffran är 20 %. Undersökningen visar även att gående och cyklister i området i genomsnitt spenderar 40 % mer än bilburna kunder.

SLUTSATSER FRÅN STUDIEN forts.

- Vilken betydelse har bilen för cityhandeln?

Stadskärnor med begränsad biltrafik attraherar fler fotgängare

- vilket innebär fler kunder och ett bättre underlag för handel och restaurangverksamhet

- En kartläggning av 100 städer i USA visar att handelns omsättning ökar kraftigt i samband med införandet av gågator. Kartläggningen visar att handlare ofta är kritiska till utvecklingen, men att deras inställning ofta förändras över tid.
 - Studier från ett tiotal svenska städer visar att butikernas omsättning är högre på gator med begränsad biltrafik. Det gäller i synnerhet gågator. Ju större sammanhängande gångfartsområden desto bättre för handeln.
 - En uppföljning av handelns utveckling i New York visar att gator med bilfria zoner har en högre tillväxt. Som exempel kan nämnas 9th Avenue där handeln har ökat med mer än 50 % som en följd av bilförbud.
- Omvandlingen av Time's Square till bilfri zon försenades många år på grund av aktivt motstånd från handlarna. Några år efter införandet har handlarna ändrat inställning och driver på för att utvidga försöket till ett större område.
- Studier från bland annat Amsterdam, Bristol, Dublin, Graz, Köpenhamn, London, Los Angeles, Portland och San Francisco och Växjö visar att handlare ofta överskattar bilens betydelse. Bilister tenderar visserligen att göra större och dyrare inköp per resa, men det kompenseras av att gående och cyklister gör fler besök.

SAMMANFATTNING

- Vilken betydelse har bilen för cityhandeln?

- Det finns en utbredd skepsis mot att begränsa tillgängligheten med bil
- Det finns en stark oro för att detta leder till minskad omsättning för handeln

- Litteraturstudien visar att handlare tenderar att överskatta bilens betydelse
 - Av litteraturstudien att döma gynnas cityhandeln av begränsad biltrafik
 - Ju större sammanhängande områden desto bättre för handeln

- Det behövs en ökad förståelse för hur handeln samspelar med stadsplaneringen
- Annars finns en risk att planeringsprocessen försvåras/fördröjs av felaktiga föreställningar

- För ett framgångsrikt arbete krävs ett nära samarbete mellan kommun och näringslivet
- Gärna i form av samverkansorganisationer med tydliga och långsiktiga mål och strategier

FRAMTIDSSPANING

- **Hur kommer handeln att utvecklas under den närmaste tiden?**

Vad tror experterna om den fortsatta utvecklingen av externa köpcentrum?

Delade meningar.

Å ena sidan har det skett en stark expansion av externa köpcentrum under de senaste åren.

Markytan för externa köpcentrum har fördubblats på bara 15 år.

Å andra sida finns en uppfattning om att marknaden för externa köpcentrum är mättad.

Det finns en stark tro på den traditionella stadskärnan som har en större variation av aktiviteter, nöjen och upplevelser.

Utbudet kommer att skifta från dags- till kvällsekonomi där den traditionella handeln ersätts av mat, kultur och träning.

Det är en konsumtion som traditionella stadskärnor är överlägsna på att kunna erbjuda jämfört med externhandeln.

FRAMTIDSSPANING forts.

- Hur kommer handeln att utvecklas under den närmaste tiden?

Vad tror experterna om e-handelns betydelse för cityhandelns utveckling?

Gynnsamt för cityhandeln och den traditionella stadskärnan.

Tillbakagång till mindre butiker som ligger närmare kunderna.

Butikerna kommer att fungera som skyltfönster snarare än handelsplatser.

Större fokus på upplevelser och tjänster som inte går att tillgodose på nätet.

Kunderna kommer att efterfråga en större variation av krogliv, nöjen, kultur och rekreation.

Men det kommer inte att ske av sig självt.

Det kommer att krävas ett hårt arbete för stadskärnorna att ställa om och anpassa sig till den ökade e-handeln.

Handlarna måste anpassa sig till den nya situationen och öka närvaron digitalt vilket kan vara svårt för enskilda företagare.

Till en början kan det komma att innebära att många småbutiker får svårt i konkurrensen med e-handeln.

FRAMTIDSSPANING forts.

- Hur kommer handeln att utvecklas under den närmaste tiden?

Hur påverkas cityhandeln av Covid 19?

Covid 19 river upp svarta hål i våra städer.

Flera butiker kämpar hårt för sin överlevnad.

Stor rädsla för att vistas i områden där många andra vistas.

Det som tidigare var till stadskärnans fördel är plötsligt till dess nackdel.

Covid 19 kommer att påskynda e-handels utveckling.

Större fokus på digitala inköp och en språngbräda för e-handel av livsmedel.

När krisen är över kommer utvecklingen att gynna den traditionella stadskärnan.

När maten migrerar till nätet blir det svårt för externhandeln att konkurrera med stadskärnan.

SWECO

bjorn.saxkajser@sweco.se
070-9625934

Stolt medlem i Svenska Cykelstäder